

Samenvatting

Het rustpensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid is een specifieke pensioenregeling van de overheidssector. Ze impliceert dat een statutair personeelslid op pensioen wordt gesteld zodra zijn invaliditeit wordt vastgesteld door een bevoegde dienst Medische Expertise (DME). In de privésector krijgt een werknemer in dat geval tot de normale pensioenleeftijd uitkeringen ten laste van de tak ziekte en invaliditeit van de sociale zekerheid.

De reglementaire bepalingen met betrekking tot het vaststellen van de lichamelijke ongeschiktheid leggen regels op die verschillen naargelang de sectoren van het openbaar ambt waar het om gaat. In bepaalde gevallen dient de werkgever te vragen om de DME binnen een welbepaalde termijn te raadplegen, terwijl dat verzoek in andere gevallen facultatief blijft. In de feiten worden de terzake geldende regels bovendien niet altijd strikt nageleefd. Deze vaststellingen vormen een verklaring voor de grote verschillen die het Rekenhof heeft vastgesteld in de duur van de disponibiliteitsperiode vóór het pensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid. Die verschillen bestaan niet enkel tussen het personeel van de verschillende overheidswerkgevers, maar eveneens tussen de personeelsleden van eenzelfde werkgever. Deze toestand doorbreekt het principe van de gelijke behandeling van de statutaire personeelsleden van het openbaar ambt.

Deze vaststelling moet eveneens worden geanalyseerd in de bijzondere context van de financiering van de overheidspensioenen. De mogelijkheid die de openbare werkgever (en ook de gemeenschappen en de gewesten) wordt gelaten om te beslissen over de termijn waarbinnen zal worden gevraagd voor de DME te verschijnen, maakt het immers mogelijk invloed uit te oefenen op het tijdstip waarop het pensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid ten laste van de federale Schatkist zal ingaan en op het bedrag van dat pensioen.

Het Rekenhof is van oordeel dat de openbare werkgevers moeten worden herinnerd aan hun wettelijke of reglementaire verplichtingen op dat vlak. Er moet bovendien, meer bepaald door het Technisch Comité voor de pensioenen van de overheidssector, worden nagedacht om de reglementeringen in verband met het verschijnen voor een DME te harmoniseren en een juist evenwicht te vinden tussen de rechten en de verplichtingen van elk van de partijen, namelijk het personeelslid, de werkgever en de rijksbegroting.

Andere reglementaire aanpassingen zijn wenselijk: de huidige termijn van 30 dagen waarbinnen een DME van zijn beslissing kennis moet geven, zou moeten worden verlengd want hij blijkt in de praktijk onmogelijk in acht te nemen; men zou de verplichting moeten opleggen om de beslissing van de DME tegelijkertijd aan de werkgever en aan het personeelslid mee te delen; de administratieve statuten inzake reffectatie zouden moeten worden versoepeld als deze reffectatie het resultaat is van de beslissing van een DME; als de door de DME voorgestelde reffectatie onmogelijk blijkt, zou de huidige termijn van één jaar vóór de pensioenstelling van het personeelslid kunnen worden verminderd.

Het Rekenhof heeft tot slot vastgesteld dat de door de PDOS ingevoerde procedures een te lange termijn willen vermijden tussen het einde van de betaling van de wedde door de werkgever en de storting van het eerste maandelijks bedrag van het pensioen wegens ongeschiktheid. Door de fakkel van de werkgever en de DME over te nemen, vermijdt de PDOS eveneens dat de voorlopige pensioenen langer worden betaald dan de periode waartoe de DME had beslist. De PDOS verwittigt de DME immers dat die periode binnenkort verstrijkt.

Het Rekenhof wenst echter in herinnering te brengen dat het pensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid slechts definitief kan worden toegekend op basis van een op reglementaire wijze ingediende aanvraag. De praktijk die erin bestaat het pensioendossier voorlopig te openen zodra de eerste stukken worden ontvangen, mag geen afbreuk doen aan de wettelijke regel dat om het even welk rustpensioen dat formeel is aangevraagd meer dan een jaar na de datum waarop het recht is geopend, wordt ingediend, slechts is verschuldigd vanaf de eerste dag van de maand die volgt op die aanvraag.